

REPORTATGE | PATRIMONI ARTÍSTIC DEL BARROC

Un caprici 'démodé'

Pocs, poquíssims, són els baldaquins que es conserven a Catalunya. La qual cosa fa encara més excepcional el que es conserva a l'es-

glésia de Sant Bartomeu de Sant Julià de Lòria, una peça de propietat privada que diumenge estarà a la vista de tothom.

A. D.

Sant Julià de Lòria

Al Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) es pot veure el baldaquí romànic -dosser situat sobre un altar o objecte sagrat- del monestir de Sant Serni de Tavèrnoles (a la localitat alturgellenca d'Anserall). Que amb tota probabilitat va inspirar el que es conserva a Sant Bartomeu, estima Mireia Garcia, restauradora de la peça.

La cosa podria haver anat així: corria l'any 1606 quan l'andorrà Bartomeu Moles va encarregar a l'escultor Miquel Rubiol, de Cervera, l'execució d'un retaule. Dades plenament contrastades perquè el contracte es conserva a l'arxiu de Solsona. El document no recull, no obstant això, cap referència a la realització d'un baldaquí. Però probablement, segons la hipòtesi de Garcia, el mateix Bartomeu Moles va visitar en alguna ocasió Tavèrnoles i, en veure el que hi havia, va desitjar-ne un de propi. Tot i que a l'època eren unes peces un pèl *démodés*, més pròpies de l'art romànic. Tot i així, li devia agradar i l'hi va encarregar al pintor que havia il·lustrat les escenes del retaule, el conegut com a mestre Çanou.

LA MÀ AL FOC

És una proposta que Garcia sustenta en els estudis i comparatives que ha anat fent des que la peça va caure a les seves mans. És cert, precisa, que l'equip de la Universitat de Girona que va realitzar l'estudi exhaustiu de l'art barroc andorrà no es va posicionar sobre aquesta autoria. Però la restauradora apunta alguns arguments per defensar la seva tesi. Per exemple, el tractament que el pintor fa d'alguns elements iconogràfics, com ara els núvols o les sanefes que l'ornamenten: recorden molt els d'un retaule del mestre Çanou que es conserva a Solsona. No disposa de documentació escrita que avaluï la seva idea, però Garcia "posaria la mà al foc" per defensar que és certa.

I apunta altres dades curioses sobre l'execució de la peça. Igual que hi ha constància que el retaule es va construir a Cervera i es va pujar en carro fins a Andorra, és segur que el baldaquí es va fer *in situ*: per la mida, no hauria entrat per la porta i és

Imatge del baldaquí de l'església de Sant Bartomeu de Sant Julià de Lòria.

JORDI SOLÉ

El dosser es va construir a dins mateix del temple

impossible que l'haguessin desmuntat. A més a més, s'hi va emprar fusta de pi, més autòcton que el pollancre que va servir per a l'arquitectura del retaule. Un altre argument de Garcia apunta les taques de cera que hi va trobar: la il·luminació dins de l'església és escassa i segurament el pintor va necessitar espelmes per treballar.

La restauradora va ser contractada per la família propietària de l'església per posar en condicions el conjunt, que fins aleshores no havia estat objecte de cap intervenció completa. El valuós baldaquí havia

quedat particularment malmès pel pas del temps. I de tota l'aigua que li havia anat degotant a sobre a causa de les filtracions que hi havia a la teulada.

El dosser tenia també problemes originats en les errades durant l'execució, explica la restauradora. Com ara que les fustes de pi emprades no estaven prou seques, la qual cosa va provocar amb el temps que la pintura s'aixequés. El problema que no presentava -a diferència del retaule sobre el qual se situa- era la brutícia. La seva posició, cap per avall, va impedir que la pols s'hi enganxés.

La peça, que està situada a uns quatre metres d'alçada, tenia unes pèrdues enormes de la policromia que, no obstant això, no dificultaven la lectura de l'obra. Així que la restauradora -que va treballar ajudada per Lluís Segura- va optar per un criteri de mínima intervenció, és a dir, on els retocs fossin els imprescindibles. "Es tracta de no crear una falsificació, que el restaurador mai no s'equipari al pintor", recorda.

Garcia explicarà la seva feina i les recerques posteriors diumenge, a les 12.30 hores, en un acte a les Jornades europees del patrimoni.